

MÁNÁIDKONVENŠUVDNA OANEHIS VERŠUVNNAS

1 MÁNNÁHKI
ON mánáidkonvenšuvdna guoská buot mánáide vuollel 18 jagi.

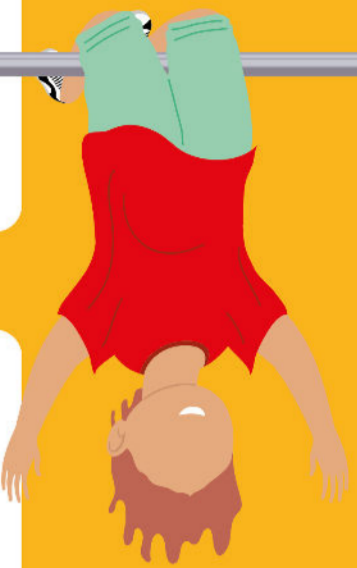
2 II VEALAHEAPMI
Buot mánáin lea vuoigatvuohta ii vealahuvvat iežaset dahje váhneimiddiset čearddalašvuođa, ivnni, sohkaheali, giela, oskkoldaga, duogáža, doaibmahehttehusa dahje oavila geažil.

3 BUOIEMUSSAN MÁNNÁ
Rávisolbmot galget álo dahkat dan mii lea buoremussan mánáide.

4 STÁHTA OVDDASVÁSTÁDU
Stádas lea ovddasvástádus ahte buot mánát ožžot vuoigatvuođaideaset ollašuvvat.

5 VÁHNENBAGADUS
Stáhta galgá árvvusatnit váhneimiid dahje eará lagaš olbmuid vuoigatvuođa ja geatnegasvuođa addit mánáide daid rávvagiid, maid sii oavvildit leat buoremussan mánái.

6 EALLIN JA BOAHTTEÁIG
Buot mánáin lea vuoigatvuohta bajásšaddat, ovdánit ja vuoigatvuohta boahtteáigái.

7 NAMMA JA NATIONALITEHTA
Buot mánáin lea riekti oažžut nama ja gullat muhtun riikii. Sis lea maiddá riekti dovdat iežaset váhneimiid ja oažžut fuolahusa sudnos, nu guhkás go dat lea vejolaš.

8 IDENTITEHTA
Buot mánáin lea vuoigatvuohta iežaset identitehtii ja leat gii lea.

9 ORRUT VÁHNEIMIDDIS LUHTTE
Buot mánáin lea vuoigatvuohta orrut váhneimiddis luhtte, earet dalle go dat ii leat buorre mánáide.

10 GÁVNADIT BEARRAŠIIN
Buot mánáin, geat eai oro seamma riikkas go váhneimat, lea vuoigatvuohta doalahit oktavuođa goappašagaiguin ja ohat beassat orrut ovttas.

11 VEAGAL DOLVOJUUVVOT OLGORIIKII
Ii ovttasge leat lohpi lobiheamet váldit mánáid olggos riikkasteaset dahje doallat sin olgoriikkas lobiheamet.

12 OAVILIS MUITALIT JA VUHTIVÁLDOT
Buot mánáin lea vuoigatvuohta oaviliiddiset muitalit ja váikkuhit áššiin mat gusket sidjiide.

13 ALMMUHAN-FRIDDJAVUOHTA
Buot mánáin lea vuoigatvuohta gávdnat, oažžut ja juohkit dieđuid, ja muitalit oaviliiddiset, nu guhká go eai rihko earáid vuoigatvuođaid.

14 JURDDA- JA OSKKOLDAT-FRIDDJAVUOHTA
Buot mánáin lea vuoigatvuohta oskut ja jurddašit dan maid ieža háliidit, ja árvvusadnot dan dihte.

15 ORGANISAŠUVDNA-FRIDDJAVUOHTA
Buot mánáin lea vuoigatvuohta oassálastit organisašuvnnain ja čoagganemiin.

16 PRIVÁHTAEALLIN
Buot mánáin lea vuoigatvuohta priváhtaeallimii.

17 DIEDUT JA MEDIA
Buot mánáin lea vuoigatvuohta oažžut dieđuid mat leat heivehuvvon mánáide, ja galget suddjejuvvot vahágahtti dieđuin.

18 VÁHNEN-OVDDASVÁSTÁDU
Buot mánáin lea vuoigatvuohta bajásšaddat iežaset váhneimii, jus dat lea vejolaš.

19 SUDDJEN
Buot mánáin lea vuoigatvuohta ahte ii oktage rumašlaččat dahje psyhkalaččat vahágahte dahje illas sin.

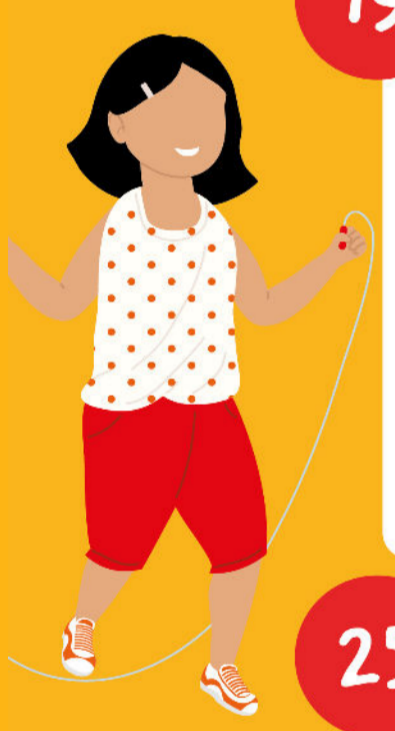
20 MÁNÁT GEAT EAI ORO BEARRAŠEASET LUHTTE
Buot mánáin, geat eai oro váhneimiddiset luhtte, lea vuoigatvuohta oažžut suddjema ja veahki.

21 ADOPŠUVDNA
Buot mánát geat adopterejuvvot galget leat oadjebasat das ahte dat lea dahkon sidjiide buoremussan.

22 BÁHTAREADDJEMÁNÁT
Buot mánát geat leat báhtareaddjit galget oažžut veahki ja suddjema maid dárbbasit.

23 MÁNÁT GEAIN LEA DOAIBMAHEHTTEHUS
Mánáin geain lea psyhkalaš ja rumašlaš doaibmahehttehus, lea vuoigatvuohta ahte sidjiide láchččojuvvo dilli nu ahte sáhttet oassálastit, ovdánit ja oažžut oahpu seamma ládje go eará mánát.

24 DEARVVAŠVUOHTA
Buot mánáin lea vuoigatvuohta buori dearvvašvuođafálaldahkii.

25 MÁNÁT FUOLLARUVVOTUS DAHJE ÁSAHUSAS
Buot mánáin geat eai oro iežaset váhneimiguin, lea riekti dasa ahte sin orrundilli árvvoštallojuvvo jámma.

26 RUDALAŠ VEAHKKI
Buot mánáin lea vuoigatvuohta ruđalaš veahkkái, jus váhneimii eai leat doarvái ruđat addit sidjiide oadjebas ja buori bajásšaddama.

27 BIRGENDÁSSI
Buot mánáin lea vuoigatvuohta doarvái buori birgendássái, vai sáhttet ovdánit ja oažžut mávssolaš árgabeaivvi.

28 SKUVLA
Buot mánáin lea vuoigatvuohta vázzit skuvlla ja váldit oahpu.

29 BUORRE SKUVLA
Buot mánáin lea vuoigatvuohta vázzit buori skuvllas, gos besset ovdánit iešguđet ládje ja gos árvvusatnet olmmošvuoigatvuođaid, luonddu ja sierranas kulturráid.

30 EAMIÁLBMOGAT JA UNNITLOGUÁLBMOGAT
Buot eamiálbmot- ja minoritehtamánáin lea riekti hupmat gielaset, atnit kulturraset ja oskkuset.

31 STOAHKAN JA ASTOÁIGI
Buot mánáin lea vuoigatvuohta stoahkat ja astoáigái ja vuoigatvuođastepmái, ja searvat dáidda- ja kultureallimii.

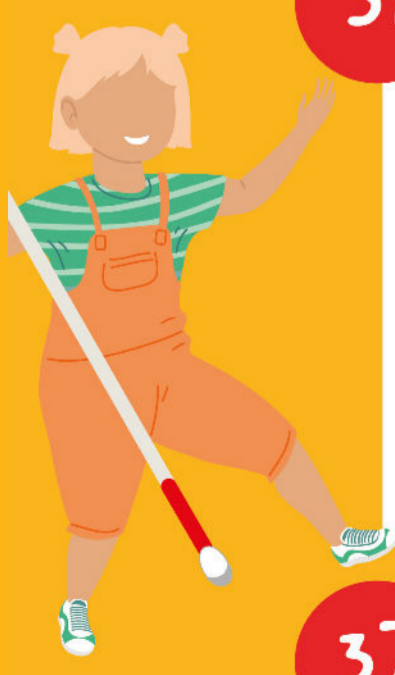
32 BARGU
Buot mánáin lea vuoigatvuohta ahte bargu ii galgga váikkuhit sin skuvladii ja dearvvašvuođa. Bargu ii galgga leat várálaš iige vahágahtti.

33 GÁRRENMIKKOT
Buot mánáin lea vuoigatvuohta suddjejuvvot gárrenmirkkuid vuostá.

34 SEKSUÁLA VEAGALVÁLDIN
Buot mánáin lea vuoigatvuohta suddjejuvvot seksuála veagalváldima ja illasteami vuostá.

35 VEAGAL DOALVUN
Veagal doalvut ja vuovdit mánáid lea lobiheapme.

36 SUDDJEN BOASTTUGEVAHEAMI VUOSTÁ
Buot mánát galget suddjejuvvot boasttugevaheami vuostá mii sáhtta leat vahágahtti.

37 GIDDAGAS, RÁNGGÁŠTEAPMI JA ILLASTEAPMI
Buot mánáin, geat leat lága rihkkon, lea riekti oažžut ránggáštusa mii ii vahágahte sin ja ahte giddagas adno dušše jus ii leat eará ráđđi. Mánáid ii galgga goassege meannudit eahpeolmmošlaš dahje loavkidahhti vugiin.

38 MÁNÁT SODIIN JA RIIDDUIN
Buot mánáin lea vuoigatvuohta suddjejuvvot sodiin ja riidduin. Mánát eai galgga goassege adnot soaldáhin.

39 VEAHKKI
Buot mánáin, geat leat vásihan juoidá mii lea váttis dahje vahátlaš, lea vuoigatvuohta veahki oažžut.

40 LÁHKARIHKKUN
Buot mánáin, geat leat lága rihkkon, lea vuoigatvuohta meannuduvvot árvvusatnemiin ja vuoigatvuođain.

41 GO EARÁ LÁGAT LEAT BUOREBUT
Jus eará sisriikkalaš dahje riikkaidgaskasaš lágat leat buoret mánáide, de galgá daid čuovvut baicca go ON mánáidkonvenšuvdna.

42 MÁHTTU
Buot mánáin lea vuoigatvuohta dovdat ON mánáidkonvenšuvdna ja vuoigatvuođaideaset. Stáhta galgá dahkat mánáid vuoigatvuođaid dovddusin buot mánáide ja rávisolbmuide.

